

Οικονομική Βιωσιμότητα της Διαδικτυακής Δημοσιογραφίας

Ευγενία Σιαπέρα
esiapepa@jour.auth.gr

- Η Κρίση
- Τα οικονομικά μοντέλα της δημοσιογραφίας
- Το διαδίκτυο
- Τα διαδικτυακά μοντέλα χρηματοδότησης

Η ηθική κρίση

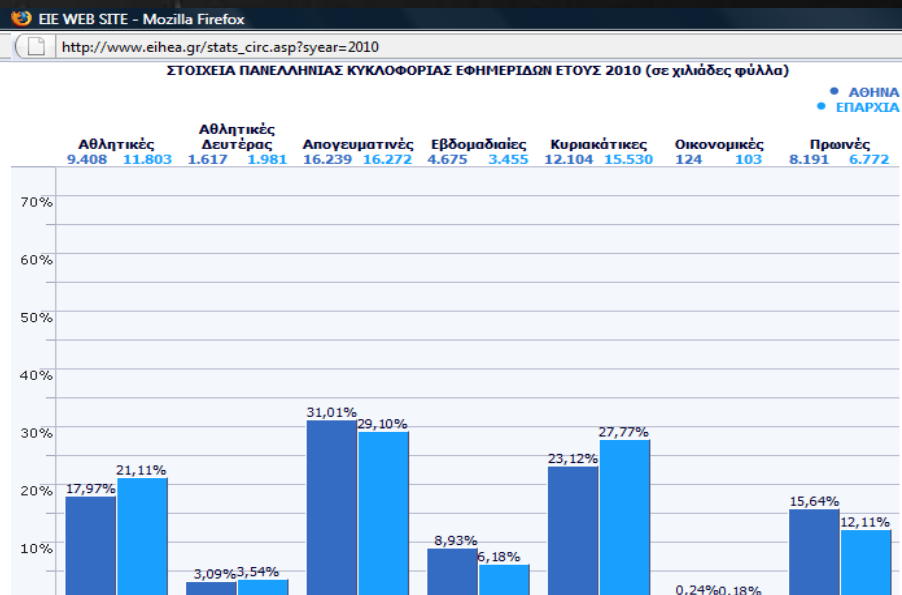
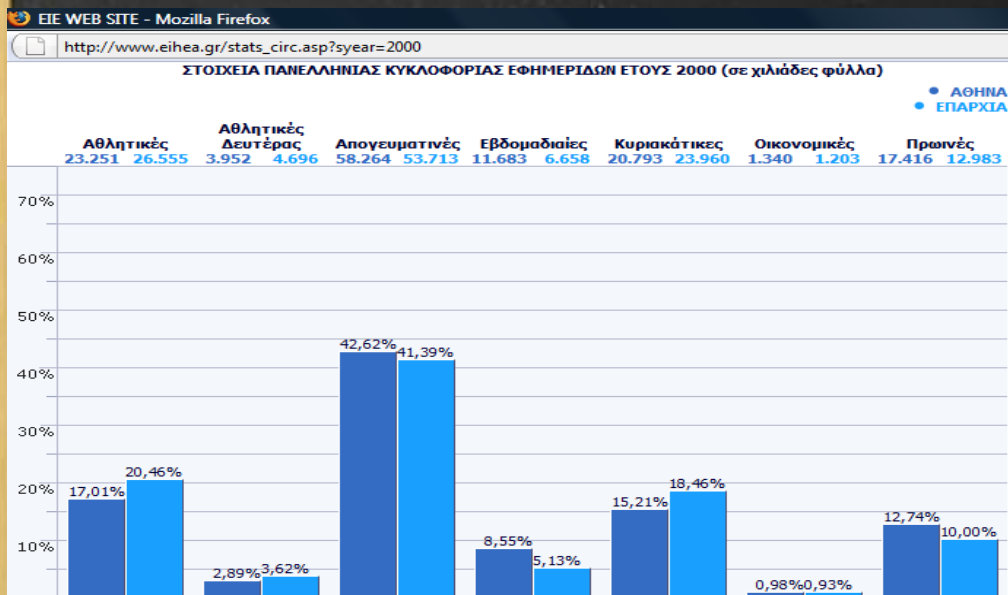
Το πεδίο της δημοσιογραφίας
βρίσκεται κάτω από την κυριαρχία της
αγοράς και λειτουργεί με βάση
τα κριτήριά της

Pierre Bourdieu, 1998, On
Television and Journalism

Η έλλειψη αυτονομίας της δημοσιογραφίας την έχει μετατρέψει από
'τέταρτη εξουσία' σε υποχείριο της αγοράς και των συμφερόντων του
καπιταλισμού.

Η οικονομική κρίση

Πτώση στις κυκλοφορίες της τάξης άνω του 50%

Ο κύκλος εργασιών μεγάλων δημοσιογραφικών οργανισμών σημειώνει ραγδαία πτώση και αναφέρονται ζημίες 40-50%

Πώς εξασφαλίζει εισοδήματα η δημοσιογραφία;

Ιστορικά, ο ριζοσπαστικός τύπος χρηματοδοτούνταν από πωλήσεις φύλλων, αλλά είχε μικρά έξοδα παραγωγής και διανομής.

THE
POOR MAN'S GUARDIAN,
A WEEKLY PAPER FOR THE PEOPLE.

This Paper (after sustaining a Government persecution of three years and a half duration, in which upwards of 500 persons were unjustly imprisoned, and cruelly treated for vendng it) was,
on the Trial of an Ex-Officio Information filed by
HIS MAJESTY'S ATTORNEY-GENERAL against HENRY HETHERINGTON,
IN THE COURT OF EXCHEQUER,
Before LORD LYNDBURST and a Special Jury,
DECLARED TO BE
A STRICTLY LEGAL PUBLICATION.

Printed and Published by H. Hetherington, 126, Strand.

No. 101.] Saturday, July 5, 1834. [Price 1d.

PROGRESS OF DESPOTISM IN AMERICA. THE MIDDLE CLASSES SHOWN TO BE THE REAL AUTHORS OF SLAVERY IN ALL NATIONS. READ AND LEARN, &c.
Friends, Brethren, and Fellow-Countrymen,
In these dreadful times when liberty is, as it were, hunted out of the world, when the best part of man-

oppression engender that almost despair which animates unarmed citizens to rush on bayonets. It is said the people of France are turbulent, seditious, and unruly. So are the people of Ireland, and so are those of every other country where there is the spirit of men abiding, and abuses of authority to call it into action. The end of all government is the happiness of mankind, so far as that depends on those enjoyments which are equally essential to all, namely, the ordinary necessities of food, lodging, and clothing. Whenever the ordinances and institutions

Το κεφάλαιο εκκίνησης ήταν περίπου 700 ευρώ, κόστιζε περίπου 3 ευρώ, και έφτανε σε περίπου 500,000 αναγνώστες. Συχνά, χρησιμοποιούσαν άρθρα εθελοντών αναγνωστών ελαχιστοποιώντας τα έξοδα. Σε αντίθεση με τις αστικές εφημερίδες (πχ Times) δεν είχαν καθόλου έσοδα από διαφημίσεις και ήταν αυτόρκεις με βάση μόνο τις πωλήσεις τους.

Λίγο αργότερα, στις αρχές του 19ου αι. οι εφημερίδες άρχισαν να χρηματοδοτούνται κυρίως από τις διαφημίσεις και αγγελίες.

Αυτό είναι το τυπικό οικονομικό μοντέλο για τον τύπο και αργότερα για το ραδιόφωνο και την τηλεόραση.

Σηματοδοτεί μια σημαντική στροφή: δεν πουλάει πλέον ειδήσεις στους αναγνώστες, αλλά τους αναγνώστες στους διαφημιστές.

THE *Universal* DAILY *Register*

NUMB. 1.] SATURDAY, JANUARY 1, 1785. [Price Two-pence Halfpenny.

<p>The SIXTH NIGHT. By His MAJESTY'S Company AT THE THEATRE ROYAL in DRURY LANE, this present SATURDAY, will be performed</p> <p>A New COMEDY, called The NATURAL SON. The Characters by Mr. King, Mr. Parsons, Mr. Bentley, Mr. Moody, Mr. Baskley, Mr. Wrighton, and Mr. Palmer. Miss Pope, Miss Tidwell, and [Miss Farren. With new Scenes and Dresses. The Prologue to be spoken by Mr. Barnister, Jun. And the Epilogue by Miss Farren. After which will be performed the last New Pantomime Entertainment, in two Parts, called HARLEQUIN JUNIOR; Or, The MAGIC CESTUS. The Characters of the Pantomime, by Mr. Wright, Mr. Williamson, Mr. Burton, Mr. Stanton, Mr. Williams, Mr. Palmer, Mr. Waldoo, Mr. Foxcroft, Mr. Chaplin, Mr. Phillimore, Mr. Wilson, Mr. Alfred, Mr. Spencer, Mr. Chapman, and Mr. Grimaldi. Mrs. Barret, Miss Barnatt, Miss Tidwell, Miss Barnes, Miss Cranford, and Miss Stageford. To conclude with the Revue of the Spaniards before The ROCK of GIBRALTAR.</p> <p>To-morrow, by particular desire, (for the 6th time) the revived Comedy of the DOUBLE DEALER, with the favorite <i>Nouveau</i> of ARTHUR and EMMELINE. On Tuesday the Tragedy of VENICE PRESERVED; acted by Mr. Barrett, Pierre by Mr. Bentley, and Belvidera, by Mrs. Siddons: And on Friday the <i>Carmelite</i> Muffinger's Play of the MAID of HONOUR, (with alterations and Additions) is in Rehearsal and will soon be produced.</p>	<p style="text-align: center;">SHIP-PING</p> <p style="text-align: center;">ADVERTISEMENTS</p> <p>For NICE, GENOA, and LEGHORN, (With Liberty to touch at One Port in the Channel.) The NANCY. THOMAS WHITE, Commander, BURTHEN 260 Tons: Guns and Men answerable. Lying off the Tower, and will absolutely depart on Saturday the 8th instant. The said Commander to be spoken with every morning at Sam's Coffee-house, near the Custom-house; at Will's Coffee-house, in Cornhill; and at Exchange hours on the French and Italian Walk, or WILLIAM ELYARD, for the said Commander, No. 14, Savage-Garden.</p> <p style="text-align: center;">Direct for LISBON, The NANCY. JOHN RACKHAM, Commander, BURTHEN 300 Tons, Men answerable. Lying off Horthydown Chain; Seven-eighths of her Cargo absolutely engaged, and is obliged by Charter-party to depart on Saturday the 8th instant. The said Commander to be spoken with every morning at Sam's Coffee-house, near the Custom-house; at Will's Coffee-house, in Cornhill; and in Exchange hours in the French and Italian Walk; or WILLIAM ELYARD, for the said Commander, No. 14, Savage-Garden.</p>	<p style="text-align: center;">To the Public.</p> <p>To bring out a New Paper at the present day; when so many others are already established and confirmed in the public opinion, is certainly an arduous undertaking; and no one can be more fully aware of its difficulties than I am; I, nevertheless, entertain very sanguine hopes, that the nature of the plan on which this paper will be conducted, will ensure it a moderate share at least of public favour; but my pretensions to encouragement, however strong they may appear in my own eyes, must be tried before a tribunal not liable to be blinded by <i>self-opinion</i>; to that tribunal I shall now, as I am bound to do, submit these pretensions with deference, and the public will judge whether they are well or ill founded.</p> <p>It is very far from my intention to detract from the acknowledged merit of the Daily Papers now in existence; it is sufficient that they please the class of readers whose approbation their conductors are ambitious to deserve; nevertheless it is certain some of the best, some of the most respectable, and some of the most useful members of the community, have frequently complained (and the causes of their complaints still exist) that by radical defects in the plans of the present established papers, they were deprived of many advantages, which ought naturally to result from daily publications. Of these some build their fame on the length and</p> <p>Parliament has been engaged in the discussion of an important question till after midnight, the papers in which the speeches of the Members are reported at large, cannot be published before noon: nay, they sometimes are not even sent to press so soon; consequently parties interested in sales are essentially injured, as the advertisements, inviting the public to attend them at ten or twelve o'clock, do not appear, on account of a late publication, till some hours after.—From the same source flows another inconvenience; it is sometimes found necessary to <i>alter sales</i>, after they have been advertised for a particular day; but the notice of putting them off not appearing early enough, on account of the late hour at which the papers containing it are published, numbers of people, acting under the impression of former advertisements, are unnecessarily put to the trouble of attending.—It will be the object of the <i>Universal Register</i> to guard against these great inconveniences, without depriving its readers of the pleasure of learning what passes in Parliament.—It is intended, then, that the debates shall be regularly reported in it; but on the other hand, that the publication may not be delayed to the prejudice of people in trade, the speeches will not be given on a large scale; the <i>substance</i> shall be faithfully preserved; but all the uninteresting parts will be omitted. I shall thus be enabled to publish this paper at an early hour; and I propose</p>
---	---	--

Η εξάρτηση της δημοσιογραφίας από τις διαφημίσεις και τις πληρωμένες καταχωρήσεις οδήγησε πολλούς (π.χ. Bourdieu, Habermas) στην κριτική της δημοσιογραφίας ως ετερόνομη

Μια τρίτη μορφή χρηματοδότησης αποτελεί το κράτος, που καταβάλλει κρατικές επιδοτήσεις στις εφημερίδες τόσο στο επίπεδο της παραγωγής όσο και της διανομής, όπως στη Σουηδία. Το σκεπτικό της κρατικής υποστήριξης είναι η ενίσχυση της πολυμορφίας του τύπου.

Καθώς τέτοιου είδους επιδοτήσεις βρίσκονται στο στόχαστρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού της ΕΕ, κάποια από τα αποτελέσματά τους δεν είναι πάντα τα αναμενόμενα. Η ακροδεξιά σουηδική εφημερίδα Nationell Idag έτυχε γενναιόδωρης ενίσχυσης από τον σχετικό φορέα. Από την άλλη, οι ενισχύσεις αυτές φαίνεται ότι επιτρέπουν πράγματι την επιβίωση μειονοτικών φωνών στη δημόσια σφαίρα.

NATIONELL IDAG publikrekord med Sofia Karlsson SEDAN 16
TIDNING FÖR POLITIK OCH KULTUR Nr 23 | OKTOBER 2009 | Pris 20 kr

"Apatiska" barn
- av media framkallad copycat

Likören Thomas Järsson: "När Gellert Tamas bok 'De Apatiska' uppmärksammades i media fick vi en ny våg av 'apatiska'. Nu vet vi att det inte var en tillfällighet."

LÅGARE
Svensk fordonsindustri ligger i Sveriges intresse. Se till att Volvo är och förblir svenskt!

KRONIKA
Ingen kan ifrågasätta din historia, ditt biologiska, kulturella och språkliga arv.

DEBATT
Hetsiga manifestationer för religionsfrihet och protester mot islamisering är en direkt konsekvens av massinvandringen.

INRIKES 4
Socialdemokrat vill ha flyktingstopp SEDAN 4
Gratis busskort, men bara för invandrabarn SEDAN 4
Låga straff efter grov misshandel på nationalist SEDAN 5

UTRIKES 6
NPD: repatrieringens fem punkter SEDAN 6
Spaniens importerade arbetslöshet skenar SEDAN 7
Ekonomin kraftigt bakåt i EU SEDAN 7

KULTUR 10
Intervju med Antikvap.nu: Mot konsumtionshets och kapitalism SEDAN 10-11
Viljan till makt: Argonomerikansk hegemonistövning krävs SEDAN 12
Knut Hamsun 150 år SEDAN 13

Daily newspaper circulation in the European Union, 2004

Country No. of copies per 1 000 adults

Finland 522

Sweden 489

Austria 371

UK 332

Germany 313

Netherlands 303

Luxembourg 303

Denmark 301

Ireland 234

Estonia 228

Slovenia 208

Czech Rep. 190

Latvia 189

Hungary 175

Belgium 173

France 160

Poland 126

Spain 123

Italy 115

Slovakia 107

Cyprus 75

Portugal 69

Greece 68

Source: World Press Trends 2005.

Τι γίνεται με το ίντερνετ:

Το Google έκλεψε τα φορτηγά διανομής, και το Amazon τα περίπτερα

Σ' αυτά θα μπορούσαμε να συμπληρώσουμε:

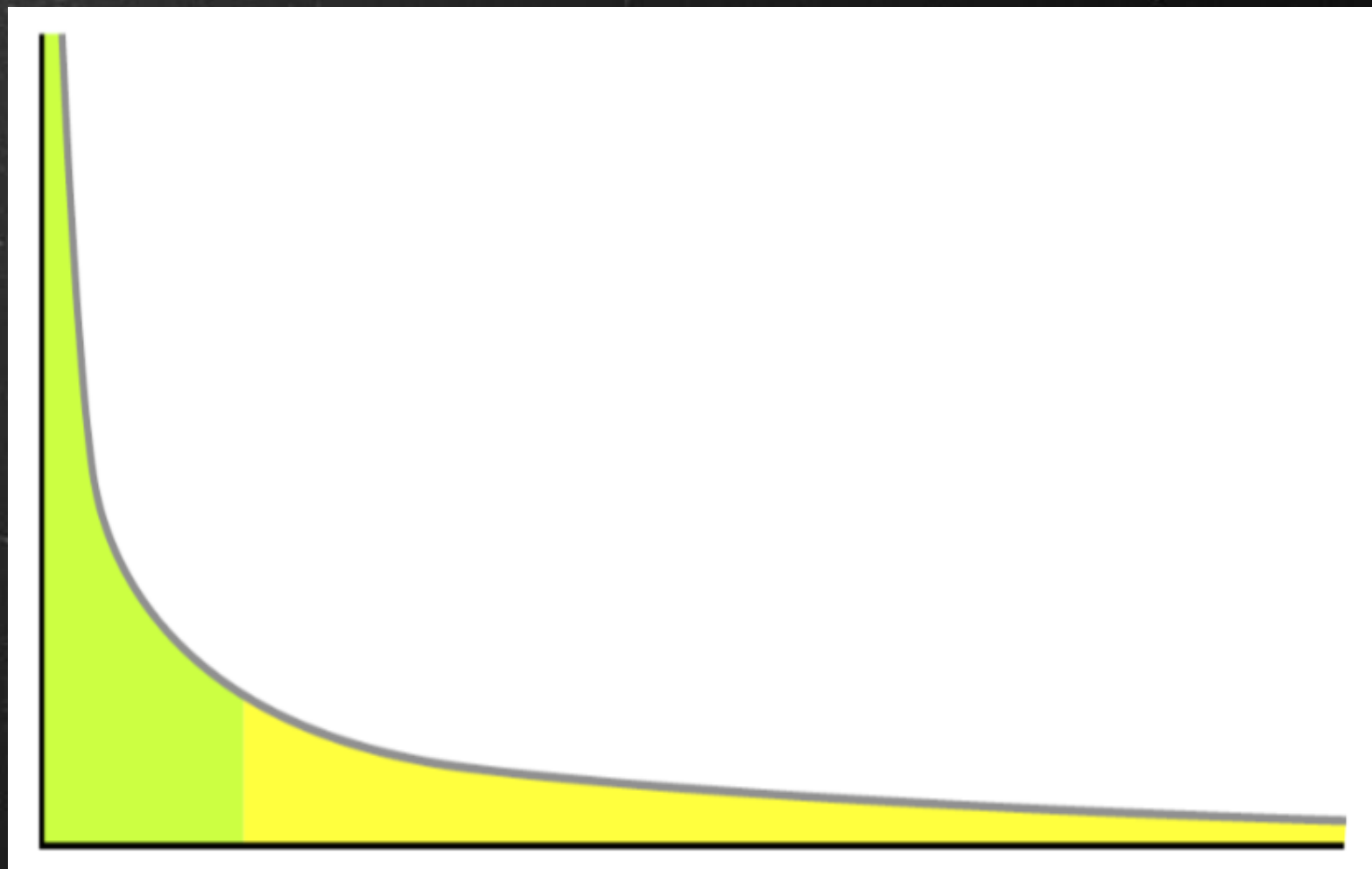
- το Craigslist έκλεψε τις αγγελίες,
- το Flickr τις φωτογραφίες,
- τα μπλογκς τις ειδήσεις και την ανάλυση,
- το Facebook τις προσωπικές αγγελίες,
- το Twitter τα breaking news
- το YouTube τα video news κλπ κλπ

Το ίντερνετ...

- Υπονομεύει το κύριο οικονομικό μοντέλο της δημοσιογραφίας, από τη μία απομακρύνοντας αναγνώστες από εφημερίδες και από την άλλη μη μπορώντας να εξασφαλίσει έσοδα από διαδικτυακές διαφημίσεις...
- Για τους διαφημιστές, ο μέσος χρήστης του ίντερνετ αξίζει 35-55% από τον αναγνώστη έντυπων μέσων...
- Η μερίδα του λέοντος των διαδικτυακών διαφημίσεων (40%) πάει στις μηχανές αναζήτησης...
- Επίσης η κουλτούρα της ελεύθερης διακίνησης της πληροφορίας και της συνεργασιμότητας (opensource) εμποδίζει την επιτυχημένη επιβολή συνδρομών σε ίντερνετικούς ειδησεογραφικούς ιστοτόπους...

Ένα άλλο ζήτημα αφορά στην αλλαγή της κατανάλωσης στο διαδίκτυο - η έννοια του long tail:

Κατανάλωση

Προϊόντα

Γι' αυτό το λόγο τα εισοδήματα από διαφημίσεις μπορεί να είναι πολλά αλλά είναι διασκορπισμένα στα διάφορα ειδησεογραφικά σάιτ.

(Νέα) Οικονομικά Μοντέλα

- Πώς μπορεί να επιβιώσει η διαδικτυακή (και κατ'επέκταση όλη) δημοσιογραφία;
- Διάφορες προτάσεις, διάφορα οικονομικά μοντέλα – ίσως η βιωσιμότητα να βασίζεται ακριβώς πάνω στην οικονομική ποικιλομορφία
- Η ποικιλομορφία δείχνει την ανάγκη για συνεχή ανανέωση, καινοτομία αλλά και σκέψη σχετικά με τους ρόλους και λειτουργία της δημοσιογραφίας.

1. Έσοδα από δωρεές

- Συνήθως σε ad hoc βάση, όπου κάθε ιστορία προσελκύει συγκεκριμένους δωρητές κυρίως από το κοινό.
- Κατ' εξοχήν παράδειγμα το www.spot.us
- Προβλήματα: σχετικά μικρή επισκεψιμότητα, κριτήρια χρηματοδότησης όχι ξεκάθαρα, δωρεές σχετικά μικρές...
- Μια παραλλαγή είναι η χρηματοδότηση από φιλανθρωπικά ιδρύματα (**angel funding**)
- Παράδειγμα: <http://propublica.org>
- Έχει 32 δημοσιογράφους οι οποίοι κάνουν αποκλειστικά ερευνητική δουλειά και κυνηγάνε σκάνδαλα ή άλλες ιστορίες που οι παραδοσιακοί δημοσιογραφικοί οργανισμοί δεν μπορούν να βγάλουν στη φόρα.
- Προβλήματα: μπορεί ουσιαστικά να διασφαλιστεί η αυτάρκεια, ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα μέσω τέτοιου είδους χρηματοδότησης; Μπορεί να διασφαλιστεί η συνεχής χρηματοδότηση;

1. Έσοδα από δωρεές

Μια ακόμα παραλλαγή: χρηματοδότηση μέσω συστηματικών δωρεών.

- Παράδειγμα το αμερικάνικο NPR – www.npr.org που χρηματοδοτείται από διάφορες πηγές, αλλά κυρίως (31%) από εθελοντικές εισφορές ακροατών.
- Λειτουργεί κάπως σαν μια συνομοσπονδία μικρών ραδιοφωνικών σταθμών τοπικής εμβέλειας.
- Παράγει νέο και ανεξάρτητο περιεχόμενο και εκπέμπει σε απομακρυσμένες περιοχές (αλλά και ψηφιακά).
- Προβλήματα: τα γνωστά: ανεξαρτησία, συνεχιζόμενη βιωσιμότητα χωρίς κρατική υποστήριξη κλπ.

2. Μη-κερδοσκοπική (non-profit) Δημοσιογραφία

- Στην ουσία μια δημοσιογραφία που κερδίζει αρκετά για να παραμένει ενεργή, αλλά που δεν πιέζεται για κέρδος από διάφορους επενδυτές και μετόχους.
- Δοκιμασμένο και πετυχημένο μοντέλο, π.χ. C-Span, AP, The Christian Science Monitor, κ.α.
- Πετυχημένο γιατί μπορεί να επανεπενδύει επιπλέον χρήματα για ανάπτυξη και όχι για διανομή κερδών σε μετόχους – επίσης πιο πιθανό να κατευθυνθεί προς καινοτομίες, αφού κινητοποιείται από αγάπη για τη δημοσιογραφία.
- Αγάπη για τη δημοσιογραφία δεν αποτελεί εγγύηση βιωσιμότητας – έτσι εντέλει πολλοί οργανισμοί αναγκάζονται να χρηματοδοτούνται από άλλες επιχειρήσεις.

3. Έσοδα από Δημόσιες Επιχορηγήσεις

- Το μοντέλο δημόσιων μέσων (public service media)
- Παράδειγμα το BBC
- Προβλήματα: οι προβληματικοί ορισμοί του 'δημοσίου' συμφέροντος, ζητήματα ανεξαρτησίας, η διασφάλιση value for money για το δημόσιο χρήμα κλπ.

4. Niche Δημοσιογραφία

Εξειδικευμένη δημοσιογραφία εστιασμένη σε συγκεκριμένα περιεχόμενα, με συγκεκριμένους αναγνώστες:

- Παράδειγμα, [paid content](#) που εστιάζεται στο ψηφιακό περιεχόμενο και μέσα και το [GigaOm](#) που εξειδικεύεται σε τεχνολογικά ζητήματα.
- Στη ουσία ελκύουν ένα συγκεκριμένο τύπο αναγνωστών και ταυτόχρονα ένα συγκεκριμένο τύπο διαφημίσεων, κρατώντας το κόστος χαμηλό. Επίσης, μπορούν να ζητήσουν συνδρομές από το εξειδικευμένο κοινό τους .
- Ουσιαστικά, εδώ το μοντέλο είναι το κλασικό μοντέλο εσόδων από διαφημίσεις ή/και συνδρομές, αλλά είναι πιο πιθανό να πετύχει επειδή απευθύνεται σε συγκεκριμένο κοινό και ο ανταγωνισμός είναι μικρότερος.

4. Niche Δημοσιογραφία

Επίσης εδώ μπορούμε να τοποθετήσουμε τη λεγόμενη hyperlocal δημοσιογραφία - δηλ δημοσιογραφία που εστιάζεται σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές ή/και θέματα.

- Μπορεί να αντιπροσωπεύει πρωτοβουλίες πολιτών
- Μπορεί να είναι επαγγελματική πρωτοβουλία
- Μπορεί να είναι υβρίδιο επαγγελματικής δημοσιογραφίας-δημοσιογραφίας πολιτών - π.χ. το Barista

Σε όλες τις περιπτώσεις η έμφαση είναι σε τοπικής εμβέλειας θέματα, τα οποία προσελκύουν συγκεκριμένο κοινό και συγκεκριμένες διαφημίσεις.

Παραδείγματα: τοπικά μπλογκς όπως το ΤαΧάλια, αθλητικά μπλογκς όπως το ΠαοκΜανια, επαγγελματικά τοπικά σάιτς όπως η Voria, και η ΜαγούλαOnline

5. Πουλώνοντας περιεχόμενα

Οι περισσότεροι δημοσιογραφικοί οργανισμοί βλέποντας τα κέρδη τους να εξανεμίζονται, προσπαθούν να βρουν τρόπους να χρεώσουν τους χρήστες για τα περιεχόμενα που καταναλώνουν.

Στην ουσία μιλάμε για συνδρομητικά site με κάποιο ελεύθερο περιεχόμενο. Το μοντέλο αυτό είναι επίσης γνωστό ως freemium ή velvet rope.

- Παραδείγματα: Economist.com, FT.com, WSJ.com (Wall Street Journal) - business titles
- Συνδρομή από \$1.99 την εβδομάδα για το WSJ, \$19.95 το μήνα για τον Economist, και \$130 το χρόνο για τους Financial Times.
- Δημοφιλές μοντέλο για κάποιες εφημερίδες που παρέχουν εξειδικευμένα περιεχόμενα.

5. Πουλώνοντας περιεχόμενα

Μπορεί το συνδρομητικό μοντέλο να δουλέψει για ειδήσεις γενικού περιεχομένου;

Ο Rupert Murdoch πόνταρε στο ναι, καθώς εφάρμοσε ένα λεγόμενο paywall στις εφημερίδες του The Times και News of the World

Μέχρι στιγμής πάντως, οι Times έχουν χάσει περίπου 95% των αναγνωστών, και σχεδόν όλες τις διαφημίσεις...

Από την άλλη κάποιου είδους πληρωμής για περιεχόμενο θα πρέπει να υπάρχει, τουλάχιστον όσο η δημοσιογραφία θεωρείται επάγγελμα και όχι εθελοντική εργασία...

5. Πουλώντας Περιεχόμενα

Μια ακόμα επιλογή είναι οι μικρο-πληρωμές για κάθε άρθρο του στυλ iTunes (micropayments).

- Παράδειγμα: το Wall Street Journal εφαρμόζει ένα παρόμοιο σύστημα, όπου αναγνώστες που δεν έχουν συνδρομή μπορούν να πληρώσουν περίπου \$3 για να κατεβάσουν κάποια άρθρα.
- Θεωρείται από κάποιους το μοντέλο του μέλλοντος, ειδικά αν διαδοθεί η χρήση καινούργιων gadgets όπως το Kindle.
- Αλλά αντιμετωπίζει διάφορα προβλήματα. Πρώτα τα άρθρα, ειδικά οι ειδήσεις, δεν είναι όπως η μουσική που την ακούς επανειλημμένα. Δεύτερον, υπάρχει τέτοια υπερ-προσφορά περιεχομένου στο ίντερνετ, που είναι δύσκολο να πείσεις κάποιον να αγοράσει περιεχόμενο. Τρίτον, η βιωσιμότητα του μοντέλου δεν μπορεί να βασίζεται μόνο σε μικροπληρωμές, ειδικά αν τα ποσά είναι τόσο χαμηλά. Τέταρτον, τα ψηφιακά ίχνη που αφήνει κάποιος με τις online πληρωμές μπορεί να αποτρέψει τους χρήστες.

Δύο Ακόμα Σενάρια

Σενάριο Νο. 1: Φτιάχνεις ένα μοναδικό brand name ως δημοσιογράφος και προσπαθείς να κεφαλοποιήσεις τη μοναδικότητά σου - μέσω του ονόματός σου προσελκύεις αναγνώστες, και μέσω αυτών διαφημίσεις. Ταυτόχρονα, κρατάς το κόστος χαμηλό...

Παραδείγματα: Perez Hilton, Daily Kos, Huffington Post αλλά και τα brand names άλλων μέσων που προσπαθούν να κεφαλαιοποιήσουν τη δημοφιλία τους - π.χ. η Έλλη Στάη και ο Νίκος Ευαγγελάτος

Προβλήματα: Πόσο εύκολο είναι να φτιάξεις ένα δημοσιογραφικό brand;

Σενάριο Νο. 2

Ενίσχυση δημοσιογραφικού περιεχομένου μέσω παράλληλων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Δηλαδή τα έσοδα προέρχονται από π.χ. ecommerce, και άλλες υπηρεσίες, όπως mobile news, iPhone apps, premium contents services, διαφημίσεις κ.α., αλλά το δημοσιογραφικό περιεχόμενο παραμένει ελεύθερο.

Παράδειγμα: Η Guardian, Telegraph, New York Times

Προβλήματα: στην ουσία εκμετάλλευση του brand, αν υπάρχει καλώς, αν όχι όμως; Επίσης, ανάμειξη business με δημοσιογραφία ίσως προβληματική...

Συμπεράσματα

- Εντέλει δεν φαίνεται να υπάρχει κάποιος εγγυημένος τρόπος για εισόδημα από τη διαδικτυακή δημοσιογραφία – εκτός από τον δοκιμασμένο: διαφήμιση και πληρωμή για το περιεχόμενο. Καθώς όμως η διαφήμιση και η κατανάλωση αλλάζει στο ίντερνετ, τα πράγματα είναι δύσκολα...
- Υπάρχει συνεχής πίεση για καινοτομία, αλλά επειδή οι λύσεις που επιζητούν περιστρέφονται γύρω από το κέρδος, εντέλει η δημοσιογραφία ως λειτουργήμα υποφέρει.
- Ίσως να χρειαστεί να επιστρέψουμε σε ένα οικονομικό μοντέλο που δεν επιζητά το κέρδος αλλά την επιβίωση, και που κινητοποιείται από την ανάγκη επικοινωνίας και συμμετοχής και όχι από την οικονομική απόδοση...